

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗАПОБІГАННЯ ЖОРСТОКОМУ ПОВОДЖЕННЮ З ТВАРИНАМИ

Гусельнікова Надія Дмитрівна, студент 22 навчальної групи навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ..

Науковий керівник: завідувач кафедри кримінального права НАВС, доктор юридичних наук, професор **Савченко Андрій Володимирович**.

Жорстоке поводження з тваринами – це протиправні дії людини, що наносять шкоду тваринам, викликають у них фізичні або психічні страждання. При цьому жорстокість полягає не лише в заподіянні тварині болю, але і у залякуванні, поставленні тварин у небезпеку, залишенні їх у ситуації, що викликає надмірні чи невинуваті страждання, залишенні домашніх тварин без нагляду. У ряді країн, у т.ч. Україні, знущання над тваринами, які відносяться до хребетних, вчинене із застосуванням жорстоких методів або з хуліганських мотивів, а також нацькування цих тварин одна на одну, вчинене з хуліганських чи корисливих мотивів, чи у присутності неповнолітніх, становить склад злочину, передбачений ст. 299 Кримінальний кодекс України. [1].

Дослідження, проведені науковцями, підтвердили, що жорстоке поводження з тваринами підлітками, супроводжується протиправними вчинками, направленими проти суспільства. Так, за даними спеціалістів Інституту психіатрії імені Сербського, більше 85% злочинців, які вчинили тяжкі та особливо тяжкі злочини щодо людей, раніше жорстоко ставилися до тварин. Ті ж цифри (86%) отримані спеціалістами «Скотланд-Ярду» та ФБР [2, с. 55]. Поліпшенню ефективності протидії тому чи іншому виду злочинності сприяє вивчення прогресивного досвіду, запозичення найкращих світових практик. Тому, з метою оптимізації й удосконалення діяльності суб'єктів запобігання жорстокому поводженню з тваринами в Україні, необхідно проаналізувати й узагальнити відповідні стратегії, що використовуються у провідних державах світу.

Прогресивною особливістю зарубіжного кримінального законодавства у цій сфері, є поширене застосування, окрім штрафу і позбавлення волі, вилучення тварини у власника і заборона на володіння іншими домашніми тваринами на певний строк, як, наприклад, у штаті Луїзіана (США). Особливий інтерес для кримінологів становить поступова криміналізація у США жорстокого поводження з тваринами на побутовому ґрунті як окремого складу злочину. Наприклад, у штаті Аляска умисне вбивство або поранення тварини з метою залякування, погрози або шантажу іншої людини становить найбільш тяжкий склад жорстокого поводження з тваринами.

Окрім міжнародних стандартів та кримінально-правових санкцій більшість країн ЄС розробила власні закони щодо правил утримання домашніх тварин і запобігання появі безпритульних тварин, як різновиду, найбільш вразливого до людської жорстокості [3]. Вивчення чинних кримінальних кодексів провідних західних країн демонструє, що коло злочинних діянь, які охоплюються складом жорстокого поводження з тваринами, є набагато ширшим, ніж в Україні, а санкції за його порушення – набагато жорсткіші.

Так, Німеччина фактично є першою країною світу, яка ввела захист тварин до Конституції країни 1949 року. У цій країні визнана професія «Захисник тварин», а також діє спеціальна галузь права – «Права тварин», де працюють адвокати, які можуть не тільки допомогти в разі порушення прав власників тварин або у випадках знущання над тваринами, але і допомогти при придбанні тварин. Закон про захист тварин встановлює штрафні санкції у разі порушення правил поводження з тваринами. Так, наприклад, за викидання тварини на вулицю (така форма поведінки прирівнюється до знущання) або за її самовільне знищення накладається штраф 25000 євро (якщо з

якихось причин немає можливості тримати вдома тварину, то за чинним законодавством його слід віднести до притулку). Німецьку політику в сфері захисту добробуту тварин-компаньйонів можна поділити на чотири основні галузі: обмеження надмірного відтворення тварин; запобігання втраті домашніх тварин; запровадження системи муніципальних притулків для утримання відловлених тварин; культурно-виховна робота із населенням щодо належного поводження з тваринами. Чисельність народжуваних тварин обмежується передусім серед власників розплідників домашніх тварин шляхом встановлення відповідних ліцензій і квот.

У Франції як пряме знущання з тварин, так само й неналежний (незалежно від форми вини) догляд власника за своїми підопічними карається штрафом на суму від 15 000 до 30 000 євро або позбавленням волі на строк від шести місяців до двох років. Кримінальний кодекс Австрії передбачає покарання у виді позбавлення волі строком до одного року або штрафу в розмірі 360 ставок за жорстоке поводження з тваринами або спричинення їм зайвих страждань, а також за покинуту тварину, яка не в змозі жити на волі, або з умислом нацькування тварини однієї на іншу, яка внаслідок цього зазнала мученицьких страждань.

Загалом позитивний міжнародний досвід усунення детермінант жорстокого поводження з тваринами базується на таких основних принципах: 1) впровадження єдиних мінімальних стандартів гуманного поводження з тваринами (ЄС); 2) криміналізація як активних, так і пасивних форм жорстокого поводження з тваринами; 3) розвиток розгалуженої системи запобігання появі безхатніх тварин; 4) державна підтримка роботи муніципальних притулків; 4) культурно-виховна робота серед населення щодо підвищення рівня відповідальності володільців домашніх тварин.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України 2001. № 25-26. Ст. 299.
2. Вереша Р. В. Кримінальна відповідальність за жорстоке поводження з тваринами (порівняльно-правовий аспект) / Р. В. Вереша // Вісник Академії адвокатури України. 2014. Т. 11. № 1. С. 53–61.
3. Європейська конвенція про захист домашніх тварин: Закон України від 18 вересня 2013 р. // Відомості Верховної Ради України. 2014. № 20–21. Ст. 734.